
МЕТОДОЛОГІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

УДК 377.8.016:821.161.2:371.333

**ПРОПАГАНДА ЗАСОБАМИ МЕДІАОСВІТИ РОМАНУ
"КРІЗЬ ПЕКЛО НА ЗЕМЛІ" ЛЮБОВІ ВАСИЛІВ-БАЗЮК**

Бабійчук Т. В.

Виходячи з Концепції впровадження медіаосвіти (2010, 2016), автор пропонує розвивати медіатворчість студентів через створення ними власних відеосюжетів. Подано матеріал для пропаганди роману "Крізь пекло на землі" канадської письменниці Любові Василів-Базюк через відео.

Ключові слова: медіаосвіта, медіатворчість, міні-екранізація, буктрейлери, роман "Крізь пекло на землі", Любов Василів-Базюк.

Исходя из Концепции медиаобразования (2010, 2016), автор предлагает развивать медиатворчество студентов через создание ими собственных видеосюжетов. Подан материал для пропаганды романа "Через ад на земле" канадской писательницы Любови Васылив-Базюк через видео.

Ключевые слова: медиаобразование, медиатворчество, мини-экранизация, буктрейлери, роман "Через ад на земле", Любовь Васылив-Базюк.

Rapid development of ICT has concurred the problem of media education development as a system, as a component of modern pedagogics. Although the question of media education has become the object of foreign and native scientists' research, unfortunately, the propaganda of fiction at the lessons of Ukrainian literature and in out-of-class activity by media means has not taken up the proper place in scientific surveys. The very fact caused urgent need in making methodical indications due to popularization of fiction by such modern and interesting for boys and girls means of education. The obligatory result of media education is known to be the skill of creating their own media products. The aim of the article is to present certain aspects of media creative work just on the example of the novel "Through the Hell on the Earth" by the Canadian writer Liubov Vasyliv Baziuk.

Reasoning from the conception of media education (2010, 2016), the author offers to develop media creative work through creating their own video plots. The video material for the propaganda of the novel "Through the hell on the Earth" is given.

There are, for instance, texts for video reels "The Truth of the Person in the USSR", "The Truth of Volyn Tragedy", texts for mini-screening (Mariia and Olia's dialogue, Olia and Pavlo's dialogue, Levko and Artem's monologue). The author affirms that the novel "Through the Hell on the Earth" is a trusty means of educating the nationally conscious youth that is actual for ensuring application of the Strategy of nationally patriotic education of children and the youth between 2016 and 2020. In perspective methodical instructions due to creating video reels on the novel "Don't Believe" should be made.

Key words: media education, media creative work, mini-screening, book trailers, the novel "Through the Hell on the Earth", Liubov Vasyliv Baziuk.

Постановка проблеми. Бурхливий розвиток ІКТ актуалізував проблему розвитку медіаосвіти як системи, як складника сучасної педагогіки. У 2010 р. в Україні було розроблено Концепцію впровадження медіаосвіти. Концепція передбачає розбудову ефективної системи медіаосвіти "заради забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування у них медіаобізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей" [3].

Аналіз останніх досліджень. Питання медіаосвіти стало предметом досліджень зарубіжних (П. Ауфдерхайд, Р. Барт, К. Безелгет, Д. Бекінгем, Ж. Берже, Дж. Браун, О. Вартанова, К. Ворсноп, Дж. Гербнер, Ж. Гонне, І. Жилавська, А. Засурський, А. Консидайн, Р. К'юбі, І. Левшина, Б. Мак-Махон, Л. Мастерман, С. Носова,

П. Офдерхейд, Дж. Пандженте, С. Пензін, С. Спічкін, К. Тайнер, Ю. Усов, С. фон Файлітцен, К. Файрстоун, І. Фатєєва, О. Федоров, Е. Харт, А. Шариков) [5] і вітчизняних (В. Бакіров, О. Беляк, М. Ватковська, Н. Габор, С. Гончаренко, І. Гуріненко, І. Задорожна, В. Іванов, Т. Іванова, К. Левківський, А. Литвин, Л. Найдьонова, В. Робак, М. Слюсаревський, Л. Стародубцева, А. Шевцов, І. Чемерис, О. Янишин) [2] учених.

І хоча питання медіаосвіти сьогодні, на перший погляд, визначаються як головні в навчально-виховному процесі, однак пропаганда медіазасобами художніх творів на заняттях української літератури і в позанавчальній роботі, на жаль, не стала поки що предметом наукових розвідок. Саме це і обумовлює гостру **потребу** в розробці методичних вказівок щодо популяризації такими сучасними засобами навчання художньої літератури. **Метою** нашої статті є представити окремі аспекти медіаторчості саме на прикладі роману "Крізь пекло на землі" Любові Василів-Базюк.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки зазначено, що "актуальність національно-патріотичного виховання громадян, особливо дітей та молоді, зумовлюється процесом консолідації та розвитку українського суспільства, сучасними викликами, що стоять перед Україною і вимагають дальшого вдосконалення системи національно-патріотичного виховання, оптимізації державної політики у зазначеній сфері" [4]. Серед проблем названо перетворення сучасного інформаційного простору на поле маніпуляцій суспільною свідомістю, продукування дезорієнтації цінностей.

Обов'язковим результатом медіаосвіти повинно стати вміння створювати власні медійні продукти. Пропонуємо студентам створювати відео за художніми творами. Серед творів, з якими варто ознайомити юнаків і дівчат, безперечно, є роман "Крізь пекло на землі" Любові Василів-Базюк [1]. Це письменниця поважного віку, що від 1945 року живе в еміграції, однак щиро переймається долею молодого покоління, у чиїх руках сучасне і майбутнє України. Окрім значної матеріальної допомоги, спрямованої на українські справи, ця українка-патріотка пише такі повісті і романи, які можуть стати надійним засобом виховання національно свідомої молоді. Зупинимось на романі "Крізь пекло на землі...". Про що цей твір? Про культ агресивної сили, яку сповідували більшовики; про потужну ідеологічну машину тоталітарного суспільства, систему всезагального впливу; про захланність, заздрість українців, їх відречення від церкви; про страх, недовіру, підозрілість, насаджувані комуністами, про науку пристосуванства, про заохочення розбрату; про добре продуману міграційну політику (заселення українських міст російськомовними, вивезення з України в Росію сотень тисяч молодих розумних спеціалістів). Автор роздумує про українську молодь і її майбутнє; про сильну родину як запоруку сильної держави; про корупцію і хабарництво, ці ракові пухлини сучасної України, про геноцид українців і активний всенародний рух опору сталінській диктатурі. Цей роман – про, на жаль, недостатній рівень національного виховання, про сумні наслідки впливу фальшованої історії.

Популяризацію роману "Крізь пекло на землі" Любові Василів-Базюк здійснюємо, враховуючи принципи особистісного підходу, громадянської спрямованості, естетичної наснаженості, продуктивної мотивації.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Оскільки національно-патріотичне виховання має набути характеру системної і цілеспрямованої діяльності, а література є джерелом такого виховання, то слід, по-перше, виокремити ті художні твори, з якими мають працювати в навчальний і позанавчальний час викладачі в студентських аудиторіях (це повинні бути книги як "материкових" письменників, так і белетристів з діаспори); по-друге, варто розробити методичні вказівки щодо створення відео за цими творами; по-третє, запропонувати тексти для відеороликів за романом "Не вір!" Л. Василів-Базюк.

Тексти для відеороликів

"Права" людини в СРСР

(роман "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк)

- Чи можуть ув'язнити людину за фотографії аж на 17 років?
- Чи можуть усю сім'ю вислати до Сибіру за те, що доньчин (онуччин) наречений був у дивізії "Галичина"?

• Чи можуть беззбройних жінок чавити танками, коли вони протестують проти ґвалтівників-бандитів?

• Відповідь знайдете в романі "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк.

**Правду про Волинську трагедію ви дізнаєтеся
з роману "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк**

Польський слід

• Поляки нападали на українські села, проливалася кров. Хотіли показати, що вони будуть господарями на цій землі. І що ця земля – їхня.

• Але населення Волині зуміло себе оборонити та витіснити їх на західні землі за допомогою Волинської Повстанської Армії.

• Польські колоністи-осадники, які тікали з волинських сіл, кричали, що їх "русіни ріжуть", а про себе мовчали, бо і досі не хочуть говорити правди, скільки вони зробили кривди українцям Волині та Холмщини.

Московський слід

• Партизани Фьодорова і Ковпака нападали на польські колонії, вбивали поляків, а також свідомих українських селян, керували групою "сокирників" (комуністичні селянські загони з сокирами), а свої злочини в польських селах переносили на УПА.

• Вояки частин Фьодорова були добре підготовлені до цієї диверсії: вони говорили із західноукраїнським акцентом і були в одязі українських повстанців.

• Поляки дотепер повторюють, що їх нищили наші повстанці, а про загони Фьодорова та "сокирників" мовчать... Боятися Москви і сьогодні.

• Знайте правду! Читайте роман "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк.

Матеріал для міні-екранізацій

Роман "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк

I мікросцена

Марія: Сядь коло мене, Олю.

Оля: Тобі щось подати, мамо?

Марія: Ні, дякую. У мене все є. Найперше – ти. Я щаслива, що знайшла тебе хоч перед смертю.

Оля: Не говори так, мамо. Ти житимеш. Завтра переливання крові.

Марія: Ні, Олю, я скоро помру. Тому прошу тебе, якщо колись буде змога, – перепоховай мене в рідну землю. Я хочу хоч після смерті повернутися в Україну.

Оля: Я виконаю твоє бажання, мамо. Хай там що – а виконаю.

Марія: А ще, доню, постарайся знайти батька і сказати йому, що я ніколи його не забувала, що я його любила і що простила.

Оля: Найду.

II мікросцена

Оля: Тату, чому ти не обзивався 50 років? Півстоліття, тату... Це так багато...

Павло: Я не буду виправдовуватися, доню. Я тяжко згрішив перед тобою і твоєю мамою. Мама тяжко помирала?

Оля: Дуже тяжко. Уранові рудники звели її передчасно в могилу. Так москалі покарали її за те, що пекла хліб хлопцям з УПА.

Павло: Вона померла молодою?

Оля: Молодою. Вона була вірна тобі, тату, до останнього подиху.

Павло: А я її зрадив. І тебе зрадив, Олю... Мені немає покути. І не буде.

Диктор: Вас схвилювала ця історія? Прочитайте роман "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк.

Роман "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк

Левко: Я незабаром помру. Міг би ще жити, однак моє здоров'я підірване советською тюрмою. 17 років – це, знаєте, не 17 днів. За що більшовицькі кати забрали в мене 17 найкращих літ? Хто мені пояснить?

Я архітектор, 6 років відпрацював на ціліні. Там я побачив на кладовищі могилки тих нещасних українців, які, пройшовши уранові рудники, померли на волі. А їхні рідні даремно роками ждали звісточки про них. І я фотографував ці могилки, надписи на них, щоб повідомити в Україні. Мене назвали західним агентом.

А ще мої картини були схожі на полотна французьких імпресіоністів, і хоч я тоді про тих художників насправді нічого не знав, все одно доплюсували мені новий злочин...

Я багато набачився. Багато зрозумів. Я звертаюся до вас, батьки. Ви насамперед повинні працювати так, щоб діти ваші не говорили мовою-суржиком, якою нас поневолювали, на допитах мучили, на розстріл вели, по ГУЛАГах заставляли більше та швидше виконувати норму, якою забирали наш хліб, голодом-геноцидом морили. Цією мовою нас переслідували, це мова наших жорстоких катів. Навчайте дітей рідної мови. І тоді ствердиться Україна.

Диктор: Таких доль у романі "Крізь пекло на землі..." багато. Не хочете мати адаптований розум? Прочитайте книгу Любові Василів-Базюк.

Роман "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк

Артем: Я не зраджував Олю. Я й до цих пір її люблю. Так, я одружився з московкою Шурую. Але то було проти моєї волі. Після арешту тестя (його звинуватили в розкраданні державних коштів) я боявся, що, розірвавши фіктивний шлюб, неодмінно накличу на себе тюрму, навіть смерть. А я ще був такий молодий. Ви знаєте, вони все можуть. Вони завжди при владі. Та й, признайтеся чесно, невже б ви відпихнули від себе грубі гроші, потрібні знайомства, зрештою – добру кар'єру? Це все гарантувала Шура. У тестя збереглися зв'язки з впливовими людьми....

Сьогодні інші часи. Але я не можу покинути дружину – хай повію, хай вульгарну, нелюбу і чужу по духу. Не можу, адже в нас діти і внуки. Проїшло стільки часу. Ми навіть жилися, поріднилися. Це справді буває, коли живеш довго разом. А Оля... Вона не захотіла бути зі мною в цивільному шлюбі. Це мене, врешті, дивує. А клялася в юності, що кохатиме до смерті. Чому зігнорувала мою пропозицію? Чим я її образив? Скільки людей живуть на віру. Це типово. Я не бачу своєї зради. А вона що, мене не зрадила? Адже вийшла заміж. Та й, окрім чоловіка, певно, мала не одного...

Диктор: Відповідь на питання, чому, на перший погляд, національно свідомий українець із Західної України став таким перевертнем – у романі "Крізь пекло на землі..." Любові Василів-Базюк.

Література

1. Василів-Базюк Л. Крізь пекло на землі / Л. Василів-Базюк. – Чернівці : Букрек, 2012. – 508 с.
2. Іванов В. Ф. Медіаосвіта та медіаграмотність: визначення термінів / В. Ф. Іванов, О. Я. Шкоба // Інформаційне суспільство. – 2012. – Вип. 16, липень-грудень. – С. 41–52.
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini/. – Назва з екрана.
4. Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>. – Назва з екрана.
5. Федоров А. В. Медиаобразование: история, теория и методика / А. В. Федоров. – Ростов : ЦВВР, 2001. – 708 с.